

Marek Adam
Mencel

Jaka jest szkoła od **A** do **z** ?

Szkolne
abecadło
(niepełne)

impuls

A. M. Mencil, *Jaka jest szkoła od A do Ż?*, Kraków 2012
ISBN: 978-83-7850-082-7, © by Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2012

© Copyright by Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012

Recenzja wydawnicza:
prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwowski

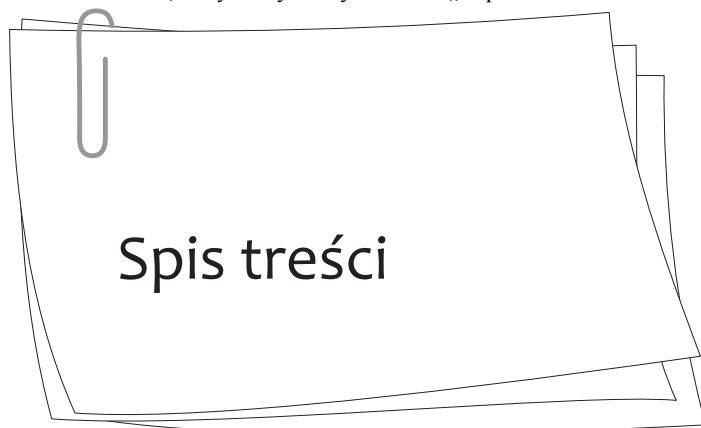
Redakcja wydawnicza:
Magdalena Polek

Opracowanie typograficzne:
Anna Bugaj-Janczarska

Projekt okładki:
Ewa Beniak-Haremska

ISBN 978-83-7850-082-7

Oficyna Wydawnicza „Impuls”
30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5
tel. (12) 422-41-80, fax (12) 422-59-47
www.impulsoficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsoficyna.com.pl
Wydanie I, Kraków 2012

Wstęp	7
A	9
Absurdalna szkoła, czyli wprowadzenie • Atrakcyjna szkoła	
B	10
Babska szkoła • Bez bazy, sprzętu i zaplecza (szkoła) • Bezpieczna szkoła	
C	14
Czasowa szkoła	
D	16
Demokratyczna szkoła? • Dobra szkoła, czyli szkoła dobroci • Do-kształcająca się szkoła • Dyrektorska szkoła	
E	19
Ekologiczna szkoła	
F	20
Firmowa szkoła (bez reklamy?) • Funkcyjna szkoła (bez autorytetów?)	
G	23
Gorsza szkoła	
H	24
Hallówkowa szkoła, czyli artykuł 42 • Honorowa szkoła • Humanitarna szkoła	
I	26
Informatyczno-informacyjna szkoła, czyli implementacja • Integracyjna szkoła	
J	28
Językowa szkoła	
K	29
Konkursowa szkoła • Kulturalna czy sportowa szkoła?	
L	32
Licealna szkoła • Licha szkoła	

M	33
Małomiasteczkowa szkoła • Menedżerska szkoła • Miejska szkoła • Miłosierna szkoła • Monitorowana szkoła, czyli „scholaptikon” • Mundurkowa szkoła	
N	36
Nadzorowana szkoła, czyli nadzór w edukacji • Nasza szkoła • Nauczająca szkoła czy ucząca się? • Nauczycielska szkoła • Niedokończona szkoła • Nowa szkoła	
O	39
Oceniana i oceniająca szkoła • Opiekująca się szkoła	
P	42
Papierkowa szkoła (tylko na papierze?) • Partnerska szkoła • Patriotyczna szkoła • Plagiatowa szkoła • Pogimnazjalna szkoła • Polityczno-ekonomiczna szkoła • Pomaturalna szkoła • Pozorowana szkoła, czyli pozór w demokratycznej edukacji • Projektowa szkoła • PR-owska szkoła • Prywatna szkoła • Publiczna szkoła	
R	51
Reformowana szkoła • Regulaminowa szkoła • Religijna szkoła • Rodzicielska szkoła • Rozmawiająca szkoła	
S	53
Seksualna szkoła, czyli o przygotowaniu do życia w rodzinie • Socjotechniczna szkoła • Sponsorowana szkoła • Stara szkoła	
T	55
Tania szkoła • Teatralna szkoła, czyli szkoła jak teatr?	
U	57
Uczniowska szkoła • Uspołeczniona szkoła • Uśmiechnięta szkoła	
W	60
Wesoła (radosna) szkoła, czyli huśtawki w szkole • Wiejska szkoła • Wirtualna szkoła, czyli o dwóch światach • Wychowująca szkoła • Wypalona szkoła	
Z	62
Zawodowa szkoła • Zdrowa szkoła • Zespołowa szkoła • Zewaluowana szkoła • Zielona szkoła, czyli o roli „zielonego” w ekonomii	
Ż	66
Żałobna szkoła (szkołą żałoby?) • Żeby szkoła... (była szkołą?), czyli zakończenie	
... ..	69
... szkoła, czyli postscriptum	
Epilog	71
Bibliografia	73

Kiedy profesor Maria Dudzikowa pisała w „Problemach Opiekuńczo-Wychowawczych” swoje wspaniałe *Minieseje dla wychowawcy*¹, na jednym ze spotkań seminaryjnych w Zakładzie Pedagogiki Szkolnej (Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) zaproponowała, abym napisał coś na zawarte w miniesejach tematy. Spróbowałem. Była to „*Papierkowa*” szkoła². Potem były następne moje krótkie teksty o szkole – niektóre z nich ukazały się w „Problemach Opiekuńczo-Wychowawczych”, a także w „Nowej Szkole”, w „Głosie Pedagogicznym” i w „Wychowaniu Fizycznym i Zdrowotnym”. Swoje *Minieseje* Maria Dudzikowa wydała w książce *Pomysł siebie... Minieseje dla wychowawcy klasy*³, która stała się bestsellerem. Pisząc swoje krótkie teksty o szkole, miałem nadzieję, że może i one znajdą książkowy finał.

Od ponad 25 lat pracuję w wiejskiej szkole podstawowej. Nauczałem już prawie wszystkich przedmiotów. Obecnie pozostały mi wychowanie fizyczne, informatyka i zajęcia w świetlicy oraz kilka dodatkowych funkcji. W październiku 2007 roku obroniłem pracę doktorską na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na temat funkcjonowania rad szkół w publicznych szkołach podstawowych. Po obronie opiekun naukowy mojej pracy doktorskiej profesor Maria Dudzikowa z troską zapytała o moje dalsze plany. W odpowiedzi pomógł mi profesor Wacław Strykowski, który powiedział: „Marek będzie pracował w szkole i może o tym pisać...”. Również recenzent mojej pracy doktorskiej profesor Bogusław Śliwerski z życzliwością spoglądał na moje edytorskie zamierzenia. A kiedy dyrektor Oficyny Wydaw-

¹ M. Dudzikowa: *Minieseje dla wychowawcy*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2004–2006.

² M. Adam (Mencil): „*Papierkowa*” szkoła. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2005, nr 2.

³ M. Dudzikowa: *Pomysł siebie... Minieseje dla wychowawcy klasy*. GWP, Gdańsk 2007.

nicznej „Impuls” Wojciech Śliwerski – wydawca mojej książki o radzie szkoły⁴ – zapytał e-mailem w kwietniu 2010 roku, czy pracuję nad jakimś tekstem – odpowiedziałem, że zastanawiam się nad tym, jaka jest polska szkoła od A do Ż. I tak powstał „szkolny alfabet niepełny”, który z biegiem czasu zamieniłem na „szkolne abecadło”, aby odpowiedzieć sobie (również) na pytanie o to, jaka jest polska szkoła. Zdaniem profesora Krzysztofa Kruszewskiego za dużo mówi się bowiem o tym, jak powinno być (w szkole), a za mało o tym, jak (tam, tu) jest⁵.

Moje szkolne abecadło rozpoczyna się od *Absurdalnej szkoły*, a kończy życzeniowo-postulatywnym wezwaniem uczniów i nauczycieli: *Żeby szkoła... (była szkołą?)*. Niektóre hasła abecadła (jest ich 77) zostały ledwo zasygnalizowane, inne zaś są bardziej rozbudowane – jest to przecież „alfabet niepełny”, który czytelnik może zawsze uzupełnić, korzystając z własnego (szkolnego) doświadczenia. Epilog zaś nawiązuje do Pisma Świętego i ma usprawiedliwić nieudolność autora, który swoim tekstem chciałby zasygnalizować niektóre wady i zalety polskiej szkoły widziane subiektywnie z ponadczterwiecznej perspektywy trwania w nauczycielskim zawodzie i powołaniu.

Zapraszam do lektury!

Mirków, 18 maja–12 czerwca 2011 roku

⁴ M. Mencil: *Rada szkoły*. Impuls, Kraków 2009.

⁵ Wypowiedź profesora cytuję z pamięci.

Absurdalna szkoła, czyli wprowadzenie

Absurd to grzech bez Boga
Jean Paul Sartre

Czy istnieją jeszcze w Polsce „absurdalne” szkoły? Jeżeli nie, to może niektóre z nich zostały stworzone na potrzeby niniejszego opracowania? Nie obejdziemy się przecież bez szkoły (jak chciał tego Ivan Illich)?

Atrakcyjna szkoła

Zdaniem Wacława Strykowskiego atrakcyjność jest zawsze osiągnięta kosztem skuteczności⁶. Jaka powinna być więc współczesna polska szkoła – atrakcyjna czy skuteczna? A może po prostu dobra? Tylko jak to osiągnąć?

⁶ Zapamiętałem to stwierdzenie profesora z seminarium doktorskiego (Zakład Technologii Kształcenia na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM Poznań), w którym uczestniczyłem w latach 1993–1995.